

ζωογράφου γεμάτου ὄνειρα, σὺν ὀπτασίᾳ ψυχῆς βουτηγμένης στὴ λατρεία τοῦ Ἀγαθοῦ καὶ Ὁραίου — ἔτσι τὴ βλέπω μπροστά μου τὴν ὡραία Μαριώ, τὸ πιδ ὁμορφο κορίτσι τοῦ χωριοῦ μας, πὺ μᾶς πηράτισε καὶ πὺν παντρέφτηκε καὶ πὺν τὴν πήρανε μακριά. Εἶχα καιρὸ νὰ τὴν ἰδῶ. Γιὰ ὕστερη φορὰ τῆς μίλησα στὸ γάμο, σὺν ντροπιασμένη καὶ χλωμὴ μὲ τάνθη τῆσπρα στὰ μαλλιά, μὲ τὴ λαμπάδα τῆς στὰ χέρια ἀναμμένη, δὲ σήκωσε τὰ μάτια ἀπὸ τὴ γῆ. Καὶ ὕστερα στὸ δειλινό, σὺν ἄρηνε τὸ σπῖτι καὶ τὴ μάννα νὰ πάη νὰ βρῇ ἄλλου ζωῆ, σὺν τὸ χωριὸ ἀλάκαιο, γυναῖκες, ἄντρες καὶ παιδιὰ, μὲ κουμπουριὲς καὶ μὲ βιολιὰ τὴ συνοδῆσανε πέρα μακριὰ στὸ δρόμο κάτω, ὅλοι μὲ μῖτια γυαλιστά, μὲ πρόσωπα πὺν καίγανε ἀπ' τὸ κραισι καὶ ἀπὸ τὸ γλέντι, γελοῦσανε, φωνάζανε καὶ τραγουδοῦσαν — κ' ἐκείνη πηγαινε μπροστά, ντυμένη στὰ κάτασπρα, ἀδιάφορη καὶ κορυὰ μὲ τὰ χρυσὰ τῆς τὰ φλουριὰ στὸ μέτωπο τριγύρω, μὲ διακρυσμένα τὰ λαμπρὰ τὰ γαλανὰ τῆς μῖτια, μὲ κάτι σὺν ἀποπετρωμένο στήν ὄψη καὶ τὸ βλέμμα—λὲς καὶ δὲν ἔννοιωθε αὐτὴ τί γίνεται τριγύρω—μοῦ φάνηκε γιὰ μιὰ στιγμή σὺν κάποια μαρτυρικὴ χριστιανή, πὺν ξαγριωμένος ὁ λαὸς τὴν πάει γιὰ νὰ τὴν κάψει μεθώντας ἀπὸ πρὶν ἄγριο μεθήσι.

Καὶ τώρα ἄξαφνα τὴν ξαναβλέπω πάλι. Μέσ' στὴν ὀλόχρυση βραδυὰ πὺν σκόρπιζε γαλήνη, στὸ γαῖδουράκι τὸ σταχτὶ ἀπάνω καθισμένη, μὲ τὸ μικρὸ στήν ἀγκυλιά, νιογέννητο ἀκόμα, μέσα σὲ χράμι ἀραδωτό, τῷχε σφιχτὰ τυλίξει—καθὼς τὸ κύτταξε μὲ γλῶκα καὶ μὲ ἀγάπη, μ' ἓνα χαμόγελο πονετικὸ στὰ χεῖλια, καθὼς τὰ βλέφαρα ὀίχνανε μενεξεδένιες σκιὲς ἀπῖνω στὰ χλωμὰ τὰ τραβηγμένα μαγουλάκια, μοῦ ἔμοιασε νὰ βλέπω Παναγιά, πὺν ἔφευγε στήν ξενιτιά μακριὰ νὰ σώσῃ τὸ Μονάκριβο Παιδί τῆς. Καὶ κάτω ἀπὸ τὸ κίτρινο μαντήλι γυάλιζαν τὰ χρυσὰ φλουριὰ σὺν ξαγνισμένο τὸ στεφάνι ἀπὸ τὰ ἀγκάθια, πὺν πιδ πολὺ ἀπὸ τὸ Γιὸ τὸ φόρεσε ἡ Μητέρα.

Καὶ τὸ μικρὸ τὸ γαῖδουράκι κουνούσε τὰ σταχτιά αὐτιά. Πίσω ἀνέβαινε τὸ φεγγάρι κ' ἔρριχνε πιδ σκιὲς γεμάτες ἀπὸ φῶς. Σὺν ὄνειρο περᾶσανε μπροστά μου· μὰ μὲ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς, τοὺς ἔβλεπα ἀκόμα. Καὶ σὺν ἐγύρισα νὰ ἰδῶ εἴταν μακριὰ στὸ σκοτισμένο δρόμο, μόλις ξεχωρίζανε στή σκιά. Καὶ πόνεσα μὲ τὴν καρδιά, σὺν κάτι νᾶχανα πολῦτιμο καὶ ὡραῖο.

ΒΟΥΝΗΣΙΑ

ΑἰΓΙΝΑΤΟ πρᾶμα νὰ γυρεύῃς νὰ μιμηθῇς Ἀγγλους, Γάλλους, Γερμανοὺς καὶ ἀρχαίους Ἑλληνας, καὶ νὰ μὴν ἔχῃς ὁδὸν ἀπὸ βαρβαροσύνη, τὴ βαρβαροσύνη πὺν βλέπει τὰ φανταχτερὰ τὰ ξένα καὶ σκιάζεται, βλέπει τὰ δικὰ τῆς καὶ ντρέπεται.

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

ΧΥΝΟΠΩΡΙΑΤΙΚΑ

1.

Νὰ ξεδιψᾷσῃ λαχταρεὶ τὸ πρωτοβρόχι ὁ κῆμπος.
Τὸ σύγνεφο κουβαλιτῆς τοῦ ἀγέρα καὶ τῆς μπόρας
στὴ φυλλωσιὰ τὴν ἰσκιερὴ βιάζεται νὰ ξεσπάσῃ,
σὺν τὸν ἀβάσταχτο καιμὸ τοῦ φτερωμένου στίχου.

2.

Ἀπὸ μακριὰ καὶ ἀπὸ ψηλὰ στάνεμον τὴν πνοὴ
χωράει ἡ θάλασσα πλατὺ, καλοργωμένο μοιάζει.
Κ' ἐγὼ πὺν νοιώθω τῷργωμα τοῦ πόνου στήν καρδιά μου,
τοῦ σπόρου τάνθη καὶ ὁ καρπὸς ἂν ἔρθῃ καλῶς νᾶρθῃ.
Ὅμως θαρρῶ πὺν πιδ πολὺ μὲ τὸ γιαλὸ πὺν μοιάζω
τὸ στεῖρο καὶ τὸν ἄκαρπο μὰ πλούσιο σὲ τραγοῦδια.

3.

Τὸ δάσο μὲ τὴν ἱερὴ σιωπὴ σὺν πέλαιγο βουίζει.
Ναυαγισμένου καραβιοῦ ξεσκληῖδια τὰ παννιά,
σὰ σάβανα ἀνεμόδαρτα τὰ φύλλα τὰ πεσμένα.
Ἄνανθα καὶ θρηνητικὰ τῶν κήπων τὰ κλωνάρια,
ἄνανθος μόν' ὁ Ὑμηττὸς δὲ θὰ φανῇ ποτὲ
μὲ τὴ γλαυκὰ χρωματωσιὰ τοῦ αἰώνιου μενεξέ.

1910.

ΧΡ. ΒΑΡΑΕΝΤΗΣ

ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

ΜΕΣ' ΑΠΟ ΚΟΚΚΙΝΟ ΒΥΘΟ

— Οἱ τάφοι δὲ μὲ δέχονται,
μὰ κ' οἱ νεκροὶ φωνάζουν :
Ἐμεῖς δὲ θέλουμε ψυχῆς
πὺν βαρβαρναστενάζουν . . .

Εἴταν τὸ ἀγαπημένο τραγοῦδι τοῦ Σκευῆ τοῦ Καραπαντούλα.

Τὸ ἔλεγε μὲ τὴ βραχνή καὶ παθητικὴ φωνή τοῦ σὲ λύπες καὶ χαρὲς, μ' ἀκκουμπισμένο πάντα στὸ χέρι τὸ κεφάλι τοῦ, σὺν νὰ εἴταν σὲ μαῦρες καὶ βαθιὲς σκέψεις βυθισμένος.

Μπροστά τοῦ ἓνα ποτήρι, ρουμπίνι κατακλινε κρασάκι ἀφρισμένο σπέρτιζε, καὶ ἀπάνω ἓνας ἥλιος τὸν ἔλουε μὲ μιὰ εὐλογημένη θαλπωρὴ πὺν τοῦ θέρμαινε ἡδονικὰ τὴν παγωμένη ράχη. Κάτι τὸ θερμὸ μέσα τοῦ ἀναδεύτηκε, κάτι τὸ χαρμῶσυνο ἐννοίωσε στήν καρδιά τοῦ καὶ τὸ βαρὺ κεφάλι τοῦ, σὲ κάτι ἄλλους στοχασμοὺς φέρθηκε.

Κάτω στὰ γυμνά τοῦ πόδια, κότες μὲ κατακλινε λειριά, σὺν ἄνθη κόκκινα ἀπὸ ροδιὰ ταιμπουσανε τὸ νοτισμένο χῶμα, καὶ ἀπὸ τὴν ἀντικρυνὴ αὐλή, ροδαλὲς καὶ δυνατὲς οἱ ἄντζες ἑνὸς κοριτσιοῦ, πὺν ἔπλενε, ξεχώριζαν . . . Ὁ Σκευῆς τὰ κύταξε, σὺν πρώτῃ νὰ τὰ ἔδλεπε φορὰ. Οἱ γάμπες, τὸρνευ-

τές, ἄσπρες σὰν τὸ γάλα καὶ ροδαλές στρογγυλεύανες προκλητικῶς. Τὸ κόκκινο χρῶμα τονε συνέφερε.

— Κρασί! Κρασί! Ὁ Σκεύης φώναζε.

Χίλια δυὸ παιχνίδια βυσσινιά καὶ χρυσοκόκκινα παίζαν οἱ ἄχτινες, καθὼς πέφτανε καὶ λούζονταν μέσα στὸ γεμάτο τὸ ποτήρι. Ἴριδισμοὶ καὶ αἵματωμένες ἀστραπὲς ἀπὸ κεῖ μέσα ξεπετιόντανε. Κόκκινα χρώματα ντροπῆς καὶ πόθοι φλογισμένοι ἀπὸ τὴν ἥλιο λαμπακοπούσανε. Ἀκίνητος ὁ Σκεύης, μὲ τὸ κεφάλι πάντα στὸ χέρι ἀκκουμπισμένο, μέσ' στὸ ποτήρι τώρα ἔδλεπε. Ἀκίνητος κύταζε τὸ βαθυκόκκινο τὸ βάθος τοῦ ζωήρευε τὸ χρῶμα καὶ σκούρωνε τὰ μαῦρο καὶ πνιγμένο αἶμα, ποῦ ἔτρεχε ἀπὸ βαθειὰ «τοῦ θανατᾶ» πληγῇ.

Ἐμεῖς δὲ θέλουμε ψυχές
ποῦ βαρυνάστανε αἰσθάνονται...

Ὡρα κάθῃς ἔτσι.

Καρφωμένα τὰ μάτια μὲ τὰ μεγάλα φρύδια τὰ ἀγριωπά, τοῦ ποτηριοῦ τὸ λαμπροκόκκινο τὸ πανηγύρι, κάτι ὁ Σκεύης βλοσυρὸς ξεχώριζε...

Στὰ βυσσινιά παιχνίδια τοῦ ἡλίου, τοῦ ἡλίου ποῦ τὸ στόλιζε καὶ τὸ λαμπακοπούσε, ζωὴ ἀλάκτρι ἀναδεύονταν καὶ μέσα! Ὡ πόσα πράγματα ξεχώριζε καὶ μέσα ὁ Σκεύης! Πόσες χαρὲς χαμένες καὶ πόσα σβυσμένα ξαναζωντανεύαν ὄνειρα στὸ πνεῦμα του. Κόσμος ἀλάκτριος, ἕνας πεθαμμένος κόσμος, ξυπνοῦσε ἀπὸ μέσα του...

Καὶ τώρα νὰ σ' ἐκείνο τὸν ἱριδισμό, ζωὴ ἀλάκτρι περνάει... Χαρούμενο καὶ εὐτυχισμένο ἕνα παιδάκι, λαμπροστόλιστο καὶ καλοφορεμένο, μὲ κόκκινη ποδίτσα καὶ χρυσὰ κουμπιά, πηγαίνει στὸ πανηγύρι καὶ ἐρμᾶ σὲ ὀλοπόφυρες χαρὲς. Πῶς δὲ λαμπρύνει γύρω του, πῶς δὲ παίζουν πλημμυρισμένα ἀπὸ χαρὰ, ὅπως ἡ λουλουδιασμένη πλάση ἀπὸ ἥλιο...

Καὶ γύρω παραστέκουε ἀγαπητὸς πατέρας καὶ τρυφερὴ μητέρα καὶ τὸ κυτάνε μὲ πόνο στοργικὸ... Καὶ πλέει τὸ παιδάκι σὲ ρόδινοὺς ὀρίζοντες, σὲ τριανταφυλλένια πελάγη εὐτυχίας...

Μὰ ξάφνου ἕνα φάντασμα ἐμπρός του βρίσκειται. Ἕνας ἔρημος καὶ κουρελῆς ἀλήτης ἀπέναντί του στέκει, μὲ ἄγρια μαλλιά καὶ δασωμένα φρύδια, ἐλεεινὸς καὶ ἀθλιός. Καὶ τρέμει τὸ παιδάκι καὶ ταραίζεται γνωρίζοντας τὸν ἑαυτὸ του, ποῦ τόσο κάτω ξέπεσε. Καὶ τρέμει τὸ παιδάκι καὶ ἡ μαγεία σβύνεται. Καὶ μένει ὁ Σκεύης πάλι μοναχὸς στὸ μαῦρο τὸ σκοτάδι βυθισμένος, μὲ τὸ ποτήρι του μπροστά...

— Κάπελα, κρασί. Πολλὰ ποτήρια φέρε!

Ἀραδιαστὰ ἔρχονται τὰ ποτήρια. Ρουφαίει καὶ ὅλο ρουφαίει σὰ διψασμένος, σὰ φλογισμένος κάμπος τῇ δροσίᾳ. Κι' ὅλο στυλώνει μέσα στὸ γεμάτο τὸ

ποτήρι τὰ θολωμένα μάτια του. Καὶ πάλι ἀπὸ τὸ βαθυκόκκινο, τὸν ἀχτιδοστόλιστο βυθὸ ἄλλοι κόσμοι βγαίνουν καὶ ξεπετιῶνται στὴ μνήμη του.

... Τώρα τὸ παιδάκι ποῦ πρὸ ὀλίγου ἔδλεπε, δὲν ὑπάρχει πιά. Ἕνα παληκαράκι ὀλόδροσο, μὲ κόκκινα τὰ μάγουλα καὶ πιπεράτα, σὰν ἄλικο γαρυφαλλο, τὰ χεῖλη, περνάει καὶ τρίζει ὁ τόπος ποῦ περνᾷ. Τρίζει ὁ τόπος, τρίζουν τὰ παράθυρα, μὰ καὶ κάποιες καρδοῦλες τρίζουν... Πίσω ἀπὸ τὸ φουντωμένο τὸ βασιλικὸ, ροδαλὸ σὰ χαραυγὴ καὶ μεστωμένο σὰν ἀνθισμένη ἀνοιξή. Ἕνα κορίτσι τὸν κρυφοκυτάζει. Τὰ κόκκινα γεράνια τοῦ παραθυριοῦ, τρέμουνε σὰ νάτὸν χαιρετοῦνε καὶ μεσοκοιμισμένα ὁ βασιλικὸς χαιρετισμὸς τοῦ στέλνει. Στέκεται ὁ Σκεύης κάτι νὰ εἰπῇ καὶ κάτι νὰ ἀκούσῃ, μὰ ἀπὸ τῇ γωνιά, πάλι ἡ τρομάρα πρόβαλε. Εἶναι ὁ ἑαυτὸς του, ὁ σημερινὸς του ἑαυτὸς, ὁ κουρελῆς καὶ ὁ ἔρημος. Καὶ τρομαγμένο κλείνει τὸ παράθυρο, καὶ χάνεται ὁ νέος, καὶ χάνεται τὸ ὄνειρο... Καὶ μένει πάλι μοναχὸς ὁ Σκεύης μπρὸς στὸ ποτήρι του.

— Κάπελα, κρασί! Κρασί! Κρασί! φέρε κρασί ὅσο κάπελα μπορέσεις!...

Κι' ὁ ταβερνιάρης ὅλο φέρνει.

Καὶ ἀκίνητος ὁ Σκεύης, τὰ μάτια δὲ σηκώνει ἀπὸ τοῦ γεμάτου ποτηριοῦ τὸ βαθυκόκκινο βυθό. Τὰ βυσσινιά παιχνίδια τῶν ἀχτίτων τὸν τραβοῦν, τὸ σπιθοδόλημα τῶν ρουμπινιῶν τὸν πλανεύει.

Ὡ καὶ ἄλλο τώρα βλέπει μέσα κεῖ... Τὸ παληκαράκι λεβέντης ἀντρας γίνηκε, μὲ κόκκινα ζουνάρι στὴ λιγερὴ τῇ μέσῃ του. Στὸ χέρι του κάποια κοπέλλατριανταφυλλένια κρέμεται, ὀλόξανθη, μὲ μιὰ κορδέλλα κόκκινη στὰ μαλλιά, σὰν παπαρούνα σ' ἐτοιμοθέριστο σιτάρι. Καὶ ὅλο ἀλλάζουν κόκκινα φιλιὰ, κόκκινα σὰν πόθους, σὰ λαχτάρεις, φλογερὰ σὰν τὸν ἔρωτα... Καὶ ὅλη ἡ Πλάση γύρω λουλούδια πλέκει στὴ γιορτῇ καὶ πορφυρὰ τριαντάφυλλα πετιῶνται ἀπάνω σὲ κλώνους τρυφεροὺς νὰ τοὺς μυρώσουν... Κι' ἀπάνω στῆς ἀγάπης τὸ κορύφωμα καὶ τῆς χαρᾶς τὸ πανηγύρι, τὸ φάντασμα τὸ γυμνὸ καὶ τὸ ξυπόλυτο, σὰν, κατὰ τὸ θεοῦ καὶ πάλι πρόβαλε καὶ ὅλα χάθηκαν σὰν ὄνειρο ἀπὸ μπροστά του.

Καὶ πάλι ὁ Σκεύης κουρελῆς ἀπόμεινε στὴ θέσῃ του.

— Κάπελα, κρασί! ποτήρια πιὸ μεγάλα!

Καὶ τὰ ποτήρια ὅλο ἔρχονται... Καὶ νὰ τώρα μιὰ νυφούλα ὀλόασπρα ντυμένη μὲ πυρωμένη τῇ μορφῇ ἀπὸ ντροπή, μπροστά του παραστέκει. Κ' ἕνας γλυκομίλητος παπὰς μὲ χρυσοστόλιστη πόρφυρα, κατακόκκινο κρασί ἀπὸ τὸ ἴδιο ποτήρι τοὺς ποτίζει. Κ' ἐκεῖ ποῦ θέλουμε νὰ πιοῦνε τὸ ἄλικο, τὸ γλυκὸ κρασί, ἡ ἴδια ἄγρια μορφή, μὲ τὰ δασωμένα γένεια, τὰ

κούρευτα μαλλιά καὶ τὸ κατασκαμμένο πρόσωπο, προβάλλει καὶ τὸ πίνει. Καὶ χάνεται ἡ ντροπαλὴ ἡ νύφη, καὶ σβύνουνε τοῦ γάμου οἱ λαμπάδες καὶ χάνεται τὸ ἔραμα καὶ πάλι ὁ Σκεύης μοναχὸς του ἀπομένει κιντίζοντας τὸ γεμάτο του ποτήρι.

— Κρρρρασί, σοῦ εἶπα κάπελα. Κρασί!

*

Καὶ ὅλο ἔρχονται γεμάτα τὰ ποτήρια. Καὶ σκυμμένος σ' ἓνα ἀπ' αὐτὰ μὲ τὸ βαρὺ καὶ ἀνταριασμένο του κεφάλι ὁ Σκεύης, ὅλο κάτι μέσα ἐβλεπε. . . Νά τώρα ἄντρας πιά, σ' εὐτυχισμένο σπίτι κάθεται. Μιά κόκκινη καὶ φλοκωτὴ βελέντζα, γλυκὰ τὰ παγωμένα τοῦ ζεσταίνει μέλη του. Ροδομάγουλα παιδάκια χοροπηδοῦν καὶ χαίρουν γῦρο του, καὶ στὴ γωνιά, χύτρα, μέσα σὲ φλόγες χρυσοκόκκινες, γαργαλιστὴ, λιχουδιαστὸ τραγοῦδι λέει. Καὶ ἀχνιστὸ τοῦ φέρνει τὸν καφέ μὲ ροδαλὸ χαμόγελο ἡ ἑμορφὴ γυναίκα του. . . Καὶ σφίγγεται ἀπὸ τὴν εὐγνωμοσύνη ἢ καρδούλα τοῦ φτωχοῦ, κ' εὐτυχισμένος πέφτει νὰ κάμῃ προσευχὴ στὸ Θεό του. . . Καὶ ἰάφνου ἡ πόρτα μὲ λυγμοὺς ἀνοίγει τοῦ σπιτιοῦ, καὶ νὰ τὸ τρεμερὸ τὸ φάντασμα, τὸ φάντασμα τοῦ ἑαυτοῦ του, ἀνατριχιαστὸ, γυμνὸ καὶ ἀπαίσιο ἐμπρὸς του ξεπροβάλλει. Κ' ὅλα τότε μὲ μιᾶς σκορπίζονται σὰ θεῖα καταδίχη, καὶ ὅλα ἀπὸ μπροστά του πάλι χάνονται καὶ μένει μόνος ὁ Σκεύης, ἄθλιος καὶ ἔρημος δαχτυλοδειχτούμενος στὸν κόσμον, στὸ ποτήρι του μπροστά. . .

— Κρασί, κάπελα, κρασί ἓνα βαρέλι!

Καὶ τὰ ποτήρια ἔρχονται ἀραδιαστὰ καὶ ὁ Σκεύης ὅλο πίνει. Τώρα σὰ νὰ ζαλίστηκε καὶ καλὰ δὲν ξεχωρίζει τοὺς βρυκόλακες πού βγαίνουν ἀπὸ τὸν κόκκινον τοῦ ποτηριοῦ βυθό. Κάτι τὸ κόκκινον σὰ θυμὸς μπροστά του ἀπλώνεται, κάτι τὸ ἄγριο σὰν καυγὰς γῦρο του τὸν ἐρεθίζει, κάτι τὸ ἐρυθρὸ καὶ τὸ θερμὸ σὰν αἷμα νοιώθει νὰ τονὲ βρέχῃ. . . Καὶ ἔπειτα μιὰ κόκκινη θάλασσα κρασιοῦ, θάλασσα ἀπέραντη γιὰ νὰ πνιγῇ ὁ Σκεύης μέσα, νὰ πνίξῃ καὶ τὴ δυστυχία του. . .

— Κάπελα, κρασί.

Καὶ ὅλο ἔρχεται κρασί. Καὶ ὅλο ἀχόρταστος, σὰν τάφος τὸ ρουφάει. Καὶ πάλι τὰ ἀγριεμένα μάτια του, τὰ ματωμένα μάτια του, μέσα στὸν κόκκινον βυθὸ στυλώνει. Καὶ πάλι ἓνα-ἓνα τῆς παλιάς του τῆς ζωῆς δράματα περνοῦν, ναυάγια εὐτυχίας ἀπὸ ματοκυλισμένο πόνου ὠκεανὸ καὶ ἀφρισμένη ἀπελπισίας, ἀνασύρει θάλασσα. . . Καὶ σὲ κάθε περασμένης εὐτυχίας σὺντριμμα πού βλέπει ἐκεῖ μέσα, τὸ σημερινὸ τὸ μαῦρο φάντασμα, τὸ καρδουνιασμένο κάρβουνο μεγάλης πυρκαϊᾶς τοῦ ἑαυτοῦ του ἀπομένει τέλος.

— Κρασί, σοῦ εἶπα, ταδερνιάρη!

Καὶ ὅλο ὁ Σκεύης πίνει-πίνει, σὰν κάτι νὰ θέλῃ νὰ πνίξῃ μέσα του, κάτι πού περισσότερον φουντώνει. Καὶ ἔρχονται ποτήρια ἀτέλειωτα. Καὶ τὰ φαντάσματα ὅλο καὶ ζωντανεύουνε στὸ θερμασμένο καὶ ἀναμμένο ἀπὸ τὸ κρασί κεφάλι του. Τώρα ἀνεμογυρίζουνε, σὰ νὰ χορεύουν γῦρο του ἓναν ἀφάνταστο χορὸ. Χεροπιαστὰ χορεύουν τ' ὀλόχαρο παιδάκι μὲ τὴν κατακόκκινη ποδιά καὶ τὰ χρυσὰ κουμπιά τῆς, τὸ ροδαλὸ κορίτσι μὲ τὰ ἄλικά γεράνια του, ὁ νιὸς μὲ τὸ κόκκινον ζουνάρι καὶ τὰ σὰν πόθους θερμοκόκκινα φιλιὰ, ἡ ντροπαλὴ νυφούλα μπρὸς στὸν παπὰ μὲ τὰ βυσσινιά τὰ ἄμφια καὶ τὸ ποτήρι τὸ γλυκὸ κρασί, ἡ ροδομάγουλη γυναίκα μὲ τὸ ρόδινο χαμόγελο κ' οἱ κόκκινοι ἀκόμα καὶ ἀγριεμένοι ἀνθρώποι τοῦ αἵματωμένου τοῦ καυγὰ. "Ὅλα χορεύουν γῦρο του, ἓναν χορὸ ἀνήλεο, πού τονὲ ζαλίζει, τονὲ θαμπώνει, τὸν κάνει νὰ μὴ βλέπῃ πιά τίποτα. . .

Κλονούμενος σὰν ἑλατος ξεριζωμένος, ἐκεῖ πού τὸν καλοῦσαν, ἐκεῖ πού τὸν ἔσερνε τῶν φαντασμάτων ὁ ἐξωτικὸς χορὸς, ἐκεῖ τράβηξε. . . Ἐμπρὸς οἱ κόκκινοι βρυκόλακες καὶ πίσω ἀγκομαχώντας ὁ Σκεύης ὅλο πήγαινε. Μὲ θολωμένα τὰ μάτια στυλωμένος πιά στὸ ἄπειρο σύρθηκε, σὰ νὰ τὸν τραβούσαν τὰ κόκκινα φαντάσματα, μαζὶ τοὺς νὰ τὸν ἐπαιρναν στὰ πορφυρὰ τὰ βάθη των. . .

Ἐκεῖ, πίσ' ἀπ' μιὰ φράχτη, ξυλιασμένο τὸ πρῶτ' τονὲ βρήκανε διαβάτες πρωῖνοι.

"Ὅλοι τὸν περγελάσανε, τονὲ βρῖσανε πῶς ἔσκαψε ἀπὸ τὸ κρασί, «μπεκρούλιακα» τὸν εἶπαν. Ἡ περιφρόνηση κ' ἡ παρεξήγηση τοῦ κόσμου ἀκόμα καὶ στὸν τάφο του τὸν ἀκολούθησε.

Κανεὶς ὅμως δὲν ἔμαθε ἀπὸ τί ὁ Σκεύης ὁ Καραπαντούλας πέθανε. . . Κανεὶς δὲν ἔφτασε νὰ καταλάβῃ, τὸν πορφυρὸ του θάνατο, πού μέσα ἀπὸ βάθη ἀναμμένα κατακόκκινα πετάχτηκε, γιὰ νὰ τὸν σύρῃ ἀπὸ τὰ μαλλιά, μέσα στὸν πικρὸν τοῦ ἀναμνήσεων τὸ ματωμένο πέλαγος. . .

"Ὅχι! Δὲν πέθανε ὁ Σκεύης ἀπὸ τὸ κρασί. . .

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ

ΒΡΙΣΚΟΥΜΑΣΤΕ ἀκόμα στὸ ἄνθος τὸ ἄπλερο, ὅσο χαριτωμένο καὶ ἂν βρισκται, τοῦ ὑποκειμενικοῦ δὲ φτάσαμε ἀκόμα στὸ μέτωπο τῆς ἀντικειμενικῆς ζωῆς. Γι' αὐτὸ κ' ἔχουμε λαμπρὰ καὶ πλούσια αὐτοσχεδιάσματα, ὅχι ὅμως καὶ μελετημένα σιδεροθεμέλιωτα ἔργα ἀπὸ κείνα πού ἀφηγοῦν τὸς αἰῶνες. Δὲ φτάνει κάτι τι νὰ εἶναι καλὰ ριμμένο ἀνάμεσό μας· μᾶς χρειάζονται καὶ τὰ *χτισμένα*. Τὰ καλοχτισμένα ἔργα εἶναι καὶ τὰ θάνατα.

Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ